

Motion till riksdagen 2021/22:497

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

För militär alliansfrihet

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Den militära alliansfriheten har tjänat Sverige väl	2
4 Gemensam säkerhet tillsammans med andra.....	3
4.1 En självständig säkerhetspolitik	4
4.2 Säkerhetspolitiska relationer.....	4
4.3 Ett starkare FN.....	5
4.4 Militariseringen av Arktis och Norrbotten	6
4.5 Nordiskt försvarssamarbete	6
4.6 EU:s militarisering.....	7
4.7 Nato.....	8
4.8 Riv upp värdlandsavtalet	9
4.9 Nej till Natooption	9

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina bilaterala kontakter ska verka för att USA och Ryssland återansluter sig till Open Skies-avtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att Sverige ska lämna Pesco och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att militariseringen av EU stoppas samt lämna Europeiska försvarsbyrån och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte bör delta i vare sig Europeiska försvarsfonden eller den europeiska fredsfaciliteten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa att svensk militär inte deltar i Natostaber, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samförståndsavtalet om värdlandsstöd med Nato snarast bör rivas upp och tillkännager detta för regeringen.

3 Den militära alliansfriheten har tjänat Sverige väl

Utgångspunkten för Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska vara att värna vårt lands säkerhet. Det kräver en modern försvarsmakt som har förmågan att möta de olika former av hot som vårt land kan ställas inför men som också har möjlighet att vara en fredsbevarande kraft i andra delar av världen. Det kräver att Sverige har en trovärdig militär alliansfrihet. Vårt lands säkerhet förutsätter också en aktiv, självständig utrikespolitik med ett brett engagemang för demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt, för kvinnors frigörelse och global social rättvisa.

Sverige och världen står i dag inför större utmaningar än på länge och vi befinner oss i ett i många avseenden nytt säkerhetspolitiskt läge. Den säkerhetspolitiska situationen i Europa har förändrats och försämrats. Vi ser växande motsättningar, militär upprustning, stora problem som följd av klimatförändringen och ökad konfrontation på vår kontinent och i vårt närområde.

Vänsterpartiet vill se ett brett internationellt arbete för nedrustning, konfliktförebyggande insatser samt ett internationellt förbud mot massförstörelsevapen. Då behövs ett starkt och välfungerande FN, en återupprättad respekt för folkrätten och minskad vapenhandel. Vänsterpartiet har också länge drivit på för ett förbud mot vapenexport till diktaturer, krigförande stater och länder som begår grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna.

Sveriges militära alliansfrihet har tjänat oss och vår omvärld väl och har möjlighet att göra det under lång tid framöver. Den militära alliansfriheten har bidragit till att generation efter generation i Sverige kunnat leva i fred. Den har dessutom gett oss ett utrikespolitiskt handlingsutrymme som gjort att Sverige kunnat spela en viktig internationell roll för fred och nedrustning – när den politiska viljan funnits.

Sverige har dock sakta men säkert allt mer frångått en traditionell och framgångsrik säkerhetspolitik som byggt på militär alliansfrihet, nedrustning, fredliga lösningar på konflikter, stöd till FN och solidaritet med världens länder. Sedan vi blev medlemmar i Europeiska unionen (EU) har den svenska militära alliansfriheten urholkats allt mer. I dag är vi med och bidrar till militariseringen av EU, vårt samarbete med Nato stärks mer och mer för varje år och vi deltar allt oftare i internationella insatser som leds av just EU, Nato eller enskilda länder i stället för FN. Regeringens oförmåga att ratificera och därmed slutgiltigt skriva under FN-konventionen om förbud mot kärnvapen är också ett exempel på detta.

Vänsterpartiet är emot denna utveckling. Vi menar att en oberoende och militärt alliansfri utrikespolitik är avgörande för Sveriges handlingsfrihet även i framtiden. Vi vill att Sverige ska inrikta sin internationella säkerhetspolitik på fredliga lösningar och på att förebygga kriser snarare än att förespråka militära lösningar.

Kvinnors roll i det säkerhetsbyggande arbetet och i konflikter är särskilt viktigt eftersom dessa frågor alltför sällan finns med på den internationella säkerhetspolitiska agendan. Fortsatt implementering av FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet i enlighet med resolution 1325 och efterföljande resolutioner är avgörande. I vår motion En feministisk utrikes- och säkerhetspolitik (2021/22:V405) kräver vi att Sverige ska utse en ambassadör för resolutionen för att ge förnyad kraft för arbetet att lyfta agendan.

En trovärdig svensk militär alliansfrihet innebär också ett behov av ett svenskt försvar med stark folklig förankring som har kapacitet att upprätthålla kontroll över svenskt territorium såväl som att möta de olika säkerhetshot vi står inför och kunna bidra i internationella insatser för att värna fred och säkerhet. För vidare läsning om Vänsterpartiets försvars- och säkerhetspolitik, se vår motion En aktiv freds- och säkerhetspolitik (2016/17:159) och vår motion med anledning av proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025 (2020/21:3743). För vidare läsning om internationella försvarssamarbeten, se vår motion med anledning av skrivelse 2020/21:56 Internationella försvarssamarbeten (2020/21:3814).

4 Gemensam säkerhet tillsammans med andra

En trygg och säker värld kräver samarbete med länderna i vårt närområde. Kriser och konflikter stannar inte vid nationsgränserna. För att möta de hot vi står inför krävs ett gott samarbete med våra grannländer, framför allt våra närmaste nordiska grannländer, men även länderna runt Östersjön. Internationellt samarbete måste alltid bygga på att Sverige fattar självständiga beslut.

De största hoten mot Sverige och vår befolkning är i dag de civila hoten. Det har inte minst märkts i och med coronapandemins påverkan på världens länder. Klimatförändringen leder till att naturkatastrofer som bränder, torka och översvämningar, virusutbrott och antibiotikaresistens drabbar oss just nu och den snabba digitaliseringen i samhället kräver hög cybersäkerhet. Svensk försvars- och säkerhetspolitik måste syfta till att bygga långsiktig säkerhet i vårt närområde och i vår omvärld samt möta alla de hot vi står inför. Det kräver att begreppet säkerhet vidgas till att inkludera fler områden än det militära och att våra åtgärder involverar hela samhället utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Sverige ska vara en aktiv part för nedrustning och fredliga lösningar i både EU och FN. Vi ska värna vår militära alliansfrihet när vi bygger säkerhet i gemenskap med vår omvärld. Endast ett mödosamt arbete för fred, avspänning och nedrustning ger resultat i form av ökad, ömsesidig säkerhet.

4.1 En självständig säkerhetspolitik

Militär alliansfrihet är en förutsättning för att kunna föra en självständig och progressiv utrikespolitik. Vänsterpartiet ser internationella samarbeten som en nödvändig och självklar del av ett globalt säkerhetspolitiskt arbete. Vi värnar samtidigt den militära alliansfriheten av samma anledning. Närmandet till Nato genom samförståndsavtalet om värdlandsstöd och deltagandet i EU:s stridsgrupper riskerar vår militära alliansfrihet och vårt oberoende. Det är en betydligt klokare säkerhetspolitisk strategi att självständigt kunna föra en progressiv utrikespolitik än att tvingas in i krig och konflikter vi själva inte valt.

Internationell säkerhet ska vila på folkrätt, samarbete och ett starkt globalt regelverk under FN:s ledning. Vänsterpartiet är starkt kritiskt till hur Nato förväntas ta en allt större roll på bekostnad av FN. I stället för att skicka soldater i EU:s, Natos eller enskilda länders insatser och stridsgrupper bör Sverige prioritera att öka FN:s möjlighet att agera fredsbevarande.

Vänsterpartiet motsätter sig att Sverige blir en bricka i stormaktsspelet. Sverige bör, som vi tidigare gjort med framgång, verka för avspänning och nedrustning. Som en militärt alliansfri stat har Sverige tidigare haft ett stort internationellt förtroende i freds-förhandlingar. Det bör vara vårt mål att återta den rollen i stället för att medverka till ökad spänning och upprustning. Sverige borde motverka de verkliga orsakerna till krig och de hot mot Sverige och världen som klimatförändring och de ökande klyftorna mellan fattiga och rika utgör. Fred byggs bäst med fredliga medel.

4.2 Säkerhetspolitiska relationer

Att samarbeta med andra länder och organisationer är nödvändigt. En förutsättning för ett fördjupat samarbete med andra länder och organisationer är dock att detta inte inskränker Sveriges militära alliansfrihet. Den militära alliansfriheten är en förutsättning för att Sverige ska kunna föra en självständig utrikespolitik för fred och nedrustning och bidrar också tydligt till att vi kan värna vårt lands säkerhet.

Sverige ska vara en stark röst i det globala fredsarbetet och för ett utökat mellan-folkligt samarbete, särskilt mellan länderna runt Östersjön. Det kan exempelvis röra sig om utbyte mellan myndigheter, universitet, kultur- och idrottsrörelsen. Sverige ska agera fredsfrämjande, fredsskapande och fredsbevarande på en folkrättsligt förankrad grund, t.ex. efter antagen resolution i FN:s säkerhetsråd. Vi ska delta aktivt i de samarbeten som är basen för ett sådant arbete. Särskild tonvikt bör läggas på begreppet ”mänsklig säkerhet”. Det är ett begrepp som kan bilda utgångspunkt för ett nytänkande. Det myntades inom FN-systemet år 1994 (UNDP:s Human Development Report) och markerar en förskjutning från staters säkerhet genom vapen, till folkens och människornas säkerhet genom utveckling och samarbete. Genom att flytta fokus från staten till människorna förändras vår bild av vad som bör ingå i och prioriteras i en säkerhetspolitisk debatt, och än mer av hur säkerhetsproblem bör lösas.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är världens största och bredaste regionala säkerhetsorganisation med 57 deltagande stater som förutom Europa och Ryssland också inkluderar de forna sovjetrepublikerna i Kaukasien och Centralasien samt Mongoliet, USA och Kanada. OSSE arbetar med att skapa säkerhet i länderna och regionerna inom OSSE med civila, icke-militära medel. Som en fungerande organisation för rapportering om planerade militärövningar och inspektioner utgör OSSE en viktig aktör för en politisk dialog. Organisationen har en särskilt viktig roll i arbetet med att lösa den rysk-ukrainska konflikten m.a.a. Rysslands annektering av Krimhalvön. Vänsterpartiet har tidigare ansett att Sverige bör ta en mer aktiv del i och högre prioritera arbetet i OSSE. Under 2021 har Sverige den viktiga rollen som ordförande i OSSE.

Open Skies-avtalet är en fredsbyggande mekanism där medlemsländerna tillåts fredlig flygspaning över varandras territorium. På så vis kan man kontrollera att andra länder inte förbereder militära åtgärder. Under 2021 drog sig både USA och Ryssland ur avtalet. Det är allvarligt att dessa två länder har lämnat ett viktigt instrument för avspänning.

Sverige ska i sina bilaterala kontakter verka för att USA och Ryssland återansluter sig till Open Skies-avtalet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.3 Ett starkare FN

FN är den viktigaste internationella organisationen för frågor som rör konflikter, säkerhet och nedrustning. Genom folkrätten har FN en särställning som det organ som kan ge mandat till internationella militära insatser med folkrättslig grund. Trots organisationens brister och tillkortakommanden finns det inte någon annan organisation eller arena som kan ersätta FN. FN har påbörjat ett stort reformarbete som än så länge ser ut att bidra till en utveckling av organisationen. Vi har ytterligare förslag för att stärka och utveckla FN i vår motion Ett starkare FN (2016/17:48).

Under en rad år har vi sett hur FN:s roll och folkrätten undergrävs genom att länder valt att genomföra militära interventioner, ockupationer och annekteringar utan stöd av FN-mandat. FN:s roll som fredsfrämjande aktör har också undergrävs när allt fler internationella insatser genomförts av organisationer som Nato och EU. Ska arbetet för fred, säkerhet, nedrustning och avspänning vara framgångsrikt måste respekten för folkrätten och FN öka.

Vänsterpartiet vill se ett FN som har kapacitet att leda alla internationella insatser på egen hand. Så är inte fallet i dag och under det senaste decenniet har FN delegerat ledningen av ett stort antal internationella insatser till andra organisationer. Detta är en olycklig utveckling. Förtroendet för världsorganisationen som den självklara aktören när det gäller att förebygga och hantera konflikter måste återupprättas, genom en höjd ambitionsnivå och kraftfulla insatser. Vänsterpartiet anser att Sverige bara ska delta i internationella insatser som har ett FN-mandat och som leds av FN och att Sveriges bidrag till FN:s insatser ska öka. På så sätt kan vårt land bidra till att förstärka FN-systemets trovärdighet. Sverige bör även arbeta för ett ökat engagemang för FN:s fredsbevarande insatser bland de nordiska länderna.

4.4 Militariseringen av Arktis och Norrbotten

Det ökade engagemanget i Arktis påverkar Sverige och det är därför viktigt att Sverige fortsätter spela en aktiv roll i Arktiska rådet för en hållbar och fredlig utveckling i området. Att militära stormakter som Ryssland, USA och Nato, men även Kina, betraktar Arktis som ett säkerhetspolitiskt intresseområde innebär en maktkamp i vårt direkta närområde. Ländernas geografiska anspråk backas upp militärt och militariseringen av Arktis märks även i vårt eget land, inte minst genom de internationella militärövningarna i norra Sverige. Sverige ska inte delta i Natoleda övningar då dessa urholkar den svenska militära alliansfriheten. Natoleda övningar som äger rum på svensk mark, i vårt luftrum och på vårt territorialvatten ska upphöra. Varken Nato eller Israel ska tillåtas öva eller testa vapensystem inom Sveriges gränser. Det leder till en ökad hotbild mot Sverige när flera länder tillåts göra sig redo för strid i Arktis. Läs mer i vår motion med anledning av regeringens skrivelse 2020/21:7 Strategi för den arktiska regionen (2020/21:3720).

I dag används stora delar av Norrbotten som övnings- och testområde, både för svensk och för utländsk militär. Sveriges medverkan i ett antal internationella militära samarbeten såsom Pesco och samförståndsavtalet om världlandsstöd med Nato innebär en rad åtaganden och innefattar inte sällan gemensamma övningar.

Vänsterpartiet ser med oro på hur stora delar av Norrbotten görs om till ett militärt övningsfält. En ökad övningsverksamhet, oavsett om den sker tillsammans med Nato, Pesco eller andra konstellationer inom EU, riskerar att få negativa konsekvenser för såväl människor och miljö som viktig näringsverksamhet i området. Det är också av försvarspolitiska skäl tveksamt hur Sveriges försvarsförmåga stärks genom att andra länder ges tillgång till att testa och öva i vårt kalla klimat. Övningsfältet North European Aerospace Test range (Neat) inkluderar både Esrange Space Center utanför Kiruna och Vidsl Test Range i Älvsbyn och utgör därmed Europas största militära övningsområde över land. Övningsfältet har utvecklats till en allt viktigare arena för Natos tester av bombflygplan, drönare, missiler och andra vapentyper. Vänsterpartiet har kraftigt motsatt sig denna utveckling. Läs mer i vår motion Försvarsmakten, klimat och miljö (2018/19:1761) och i vår motion Samarbetet i Norden och Baltikum (2020/21:597).

4.5 Nordiskt försvarssamarbete

Det finns starka säkerhetspolitiska skäl att i högre utsträckning betrakta Norden som en geopolitisk helhet och ett ökat nordiskt samarbete är både viktigt och efterfrågat. I försvarssammanhang är Finland vårt närmaste grannland, då de, liksom vi, inte är medlemmar i Nato. Vänsterpartiet står bakom det fördjupade samarbetet med Finland och vi ser möjligheter att utöka samarbetet med våra nordiska grannländer när det gäller det civila försvaret. En förutsättning för ett fördjupat samarbete är dock att detta inte inskränker Sveriges militära alliansfrihet eller vår möjlighet att fatta egna säkerhetspolitiska beslut.

Att flera av de nordiska länderna är medlemmar i Nato komplicerar naturligtvis ett nordiskt försvarssamarbete. Det är därför av vikt att hitta former för ett ökat samarbete när det gäller det civila försvaret, räddningstjänst och förberedelser för att möta hotet från klimatförändringar, utan att det för oss närmare ett militärt samarbete med Nato-länder. Vi motsätter oss gemensamma militära övningar med de länder som också är medlemmar i Nato.

Vänsterpartiet har flera förslag för att utveckla det nordiska samarbetet. Sverige bör arbeta för att såväl Norden och Arktis som Östersjön blir kärnvapenfria zoner. För vidare läsning om Vänsterpartiets politik, se vår motion Samarbetet i Norden och Baltikum (2020/21:597).

4.6 EU:s militarisering

Det s.k. fredsprojektet EU militariseras nu i snabb takt och Sverige anpassar sig. Redan vid folkomröstningen om medlemskap i EU varnade Vänsterpartiet för riskerna att EU skulle utvecklas till ett militärt samarbete. Danmark såg samma risker och valde därför att skriva in undantag i sitt avtal om EU-medlemskap. Den svenska regeringen ger sitt stöd till EU:s försvarsbygge, något vi anser är ett historiskt misstag. Starka krafter inom EU arbetar för att militarisera unionen. Bakom detta står framför allt federalisterna i EU, som vill bygga ett militariserat Europas förenta stater. För dem var införandet av den gemensamma valutan, euron, en viktig framgång. Ett gemensamt försvar är den nya centrala delen i deras byggnadsplan för en EU-supermakt.

Ett svenskt stöd till EU:s försvarsbygge minskar våra möjligheter att vara en stark röst för fred och nedrustning både i Europa och i världen. I stället inordnar vi oss i forna kolonialmaktens agerande med olika intressesfärer och knyts bakvägen till både kärnvapenmakter och Nato. Att som regeringen i detta läge återkommande peka ut EU som Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena gör denna utveckling än mer oroande.

Vänsterpartiet är motståndare till det fördjupade försvarssamarbetet inom den s.k. ”strategiska kompassen”. EU har gjort en säkerhetspolitisk omvärldsanalys och vill se en tydligare politisk strategisk inriktning för europeiskt säkerhets- och försvarssamarbete. Vänsterpartiet värnar den svenska alliansfriheten och anser att den typ av säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete som den strategiska kompassen innebär försvagar alliansfriheten. Vi anser att försvarssamarbetet inom EU inte ska fördjupas och menar att regeringen ska motsätta sig alla förslag som leder i den riktningen.

En annan avgörande kraft bakom EU:s militarisering är det militärindustriella komplexet, de europeiska storföretag som producerar alla typer av vapen och militärutrustning. De vet att de kan göra enorma vinster med den kraftiga upprustning som planeras. Deras lobbyister springer i skytteltrafik till EU-kommissionen och EU-parlamentet för att få stöd för bygget av försvarsunionen.

Sverige har tidigare intagit en sunt skeptisk, i grunden negativ, inställning till militariseringen av EU. Vårt lands historia med mer än 200 år av fred är unik. Den viktigaste, om än inte den enda, förklaringen till detta är den militära alliansfriheten. Att regeringen bejakar EU:s militarisering, vars mål är en försvarsunion i nära samarbete med Nato, är ännu ett steg bort från den militära alliansfriheten. Dessutom sker det utan någon allmän och folkligt förankrad debatt.

Att säga ja till EU:s försvarsbygge innebär också att Sverige ställer sig på samma militära sida som de gamla stora kolonialmakterna i Europa. Den säkerhet som nu ska byggas med EU och en allt hårdare hoptvinning med Nato består av en hårt uppskruvad retorik och allt intensivare militärövningar och upprustningsprogram – och inte minst en ständigt ökande spänningsnivå. Vänsterpartiet menar att Sverige bör avbryta allt samarbete som bidrar till militariseringen av EU. Vi är emot en gemensam säkerhets- och försvarspolitik för EU och det permanenta strukturerade samarbetet PESCO. I stället bör EU prioritera en roll som förtroendeskapare och fredsbyggare i Europa.

Regeringen bör återkomma med förslag om att Sverige ska lämna Pesco. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

År 2004 bildades Europeiska försvarsbyrån (EDA). Byråns syfte är att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel, stärka försvarsindustrin i Europa samt främja militär forskning och utveckling. EDA växer och Sverige har anställd personal på plats. EDA är en del av EU:s militarisering och upprustning.

Sverige bör verka för att militariseringen av EU stoppas samt lämna Europeiska försvarsbyrån. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet är motståndare till alla samarbeten som syftar till att främja europeisk försvarsindustri, som Europeiska försvarsfonden (EDF) samt Europeiska fredsfaciliteten (EPF), vars syfte är att bidra till fler gemensamma europeiska militära insatser.

Sverige bör inte delta i vare sig Europeiska försvarsfonden eller Europeiska fredsfaciliteten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.7 Nato

Under en lång tid har Sveriges försvar tvinnats allt tätare samman med Nato. Under samma tid har Nato och Natoländer genomfört tre extremt misslyckade krig i Afghanistan, i Irak och i Libyen som starkt bidragit till den flyktingkatastrof EU nu misslyckas med att hantera samt framväxten av terrororganisationen Daesh/IS med spridning till bl.a. Mali dit nu svenska soldater skickats. Vårt deltagande i Afghanistan-kriget har utvärderats med tämligen förödande kritik, men trots det fortsätter det organisatoriska hoptvinnandet med både Natostrukturer och Natoländer.

Förutom deltagandet i Partnerskap för fred (PFF) har en svensk ambassad upprättats vid Natos högkvarter. Sverige deltar också i Nato Stratcom i Riga och Natos cybercenter i Tallinn. Tillsammans med flera bilaterala avtal med länder som t.ex. Polen eller som en del av den brittiska snabbinsatsstyrkan JEF och liknande binds Sverige allt hårdare vid Nato. Samtidigt som allt detta drar resurser från vårt eget försvar är det svårt att se på vilket sätt det höjer Sveriges försvarsförmåga. Strävan efter ökad interoperabilitet och militärt samarbete gör oss dessutom allt mer beroende av Nato och skapar bilden av Sverige som inofficiell Natomedlem. Sverige deltar i dag i en rad internationella samarbeten som, trots att de sker till relativt höga kostnader, inte förmår skapa säkerhet – vare sig för Sverige eller för vår omvärld. Vänsterpartiet vill se en offensiv freds- och säkerhetspolitik som sätter demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter i centrum. Vi vill se en omfördelning där resurser flyttas från några av våra största militärt inriktade internationella samarbeten till förebyggande och säkerhetskapande åtgärder.

Vänsterpartiet är kritiskt till att Sveriges försvar i allt högre utsträckning integreras i Natos strukturer och med Natoländernas försvarsorganisationer. Ett exempel på detta är den svenska utbildningsinsatsen i Irak som har kommit att förändras till sin karaktär och i praktiken kommit allt närmare Natoinsatsen NMI. Vänsterpartiet anser att svenska militärer inte ska ingå i Natostaber.

Regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa att svensk militär inte deltar i Natostaber. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

För vidare läsning se vår motion med anledning av proposition 2020/21:21 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak (2020/21:3741).

4.8 Riv upp världlandsavtalet

Vänsterpartiet motsätter sig samförståndsavtalet om världlandsstöd med Nato, det s.k. världlandsavtalet, då avtalet minskar trovärdigheten i vår militära alliansfrihet utan att ge garantier för en ökad militär säkerhet för Sverige. Tvärtom anser vi att Natostyrkor på svenskt territorium ökar spänningen i vårt närområde.

I och med den ökade närheten till Nato riskerar Sverige att dras in i förödande krig och konflikter. I och med deltagande i en allt mer upptrappad retorik-, övnings- och rustningsspiral både höjer vi spänningen och riskerar att av rena misstag förorsaka förluster i människoliv. Sverige deltar regelbundet i samövningar med Natoländer, inte sällan på svenskt territorium. Detta är ytterligare ett steg i fel riktning och bidrar till den spiral som snarare minskar vår nationella och mänskliga säkerhet än motsatsen.

I och med världlandsavtalet finns en överhängande risk att Sverige tvingas husera kärnvapen på svensk mark. Kärnvapen är en central del av militäralliansens strategi. Sverige har inte begärt något undantag eller klargörande i själva avtalet. Det innebär en risk för att kärnvapen kan placeras till lands, att man kan trafikera svenskt territorialvatten och angöra svenska hamnar med kärnvapenbestyckade ubåtar samt överflyga och basera kärnvapenbärande stridsflyg på svensk mark.

Samförståndsavtalet om världlandsstöd med Nato bör snarast rivas upp. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.9 Nej till Natooption

I december 2020 röstade riksdagen för en s.k. Natooption, efter att Sverigedemokraterna plötsligt svängt i frågan. För högerpartierna handlar beslutet om att närma sig Nato genom att efterlikna ett beslut om Natooption som finns i Finland. Beslutet är mycket oklart och vilar dessutom på en mycket skakig politisk grund, vilket är olyckligt i dessa sammanhang.

Sverige ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa. Det finns inga som helst signaler från Finland om att en avsaknad av en uttalad svensk Natooption är ett problem i relationerna mellan våra båda länder. Tvärtom riskerar en plötslig och oförberedd omsvängning att skapa just den osäkerhet om den svenska säkerhetspolitiken som Finland i alla kontakter uttrycker oro för.

Trots flera år av arbete i den av regeringen tillsatta Försvarsberedningen, där samtliga åtta partier varit företrädade, har inte frågan om en Natooption lyfts fram där. Vänsterpartiet tar avstånd från ett plötsligt försök till en snabb och oansvarig säkerhetspolitisk omsvängning utan möjlighet till ordentlig diskussion och debatt om vad detta skulle medföra eller utredning om beslutet och dess effekter på svensk säkerhets- och försvarspolitik. Vänsterpartiet är stark motståndare till en svensk Natooption och alla närmanden till Nato.

Nooshi Dadgostar (V)

Tony Haddou (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Håkan Svenneling (V)

Jessica Wetterling (V)

Hanna Gunnarsson (V)